

Prima Pagină > ... > Drepturile Dumneavoastră > Drepturi Fundamentale > France

Conținut furnizat de
Franța

Instanțe și organisme extrajudiciare naționale

Franța

Instanțele

Instituția națională pentru drepturile omului

Mediatorul instituțional: Mediatorul pentru drepturile omului (*Défenseur des droits*)

Organisme specializate în drepturile omului

Alte instituții specializate

Instanțele

Drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor sunt garantate în primul rând de către instanțele administrative și judiciare, care pot fi sesizate de către justițiabili în cadrul unui litigiu.

În plus, Consiliul Constituțional, care stabilește constituționalitatea unei legi, exercită două tipuri de control:

- controlul asupra legilor nepromulgate: Consiliul Constituțional este sesizat în mod obligatoriu cu privire la legile organice și regulamentele adunărilor parlamentare, înainte de promulgarea și a intrării în vigoare a celor din urmă. Acesta poate fi sesizat în virtutea unui angajament internațional înainte să efectueze ratificarea sau aprobarea. Pentru legislația ordinară, Consiliul poate fi sesizat în baza unei legi înainte de promulgarea acesteia.
- controlul asupra legilor promulgate: reforma constituțională din 23 iulie 2008 a introdus în Constituție articolul 61-1, care prevede chestiunea prioritară a constituționalității (CPC). Această reformă conferă cetățenilor dreptul de a contesta într-o instanță constituționalitatea unei legi promulgate care ar aduce atingere drepturilor și libertăților garantate prin Constituție. Instanța transmite chestiunea prioritară privind constituționalitatea Curții de Casație sau Consiliului de Stat. Consiliul Constituțional poate fi consultat pe această speță de Consiliul de Stat sau de Curtea de Casație. Acesta trebuie să se pronunțe în termen de trei luni. Astfel, începând cu 1 martie 2010, Consiliul Constituțional, pe baza unei trimeri din partea Consiliului de Stat sau a Curții de Casație, verifică dacă o dispoziție legislativă aflată deja în vigoare aduce atingere drepturilor și libertăților garantate prin Constituție. Consiliul Constituțional poate, după caz, să abroge dispoziția în cauză.

Pentru mai multe informații privind CPC:

- <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F21088>
- <http://www.vie-publique.fr/actualite/faq-citoyens/qpc/>

Organizarea instanțelor judecătorești și competența acestora sunt detaliate pe site-ul Consiliului de Stat, al Curții de Casație și al Consiliului Constituțional:

- <https://www.conseil-etat.fr>
- <https://www.courdecassation.fr/>
- <https://www.conseil-constitutionnel.fr/en>

Instituția națională pentru drepturile omului

Comisia națională consultativă pentru drepturile omului

Comisia națională consultativă pentru drepturile omului (CNCDH) este instituția națională franceză a drepturilor omului. Aceasta a fost înființată în 1947. Considerată autoritate administrativă independentă, este o structură a statului care își exercită atribuțiile în mod independent (în conformitate cu Legea nr. 2007-292 din 5 martie 2007). CNCDH este alcătuită din 64 personalități și reprezentanți ai organizațiilor societății civile.

Sarcini

CNCDH încurajează dialogul între, pe de o parte, guvern, parlament, instituții și, pe de altă parte, societatea civilă în domeniul drepturilor omului, al dreptului și al acțiunii umanitare, precum și al luptei împotriva rasismului.

- Acesta contribuie totodată la pregătirea rapoartelor pe care Franța le înaintează organizațiilor internaționale, în conformitate cu obligațiile care îi revin în temeiul convențiilor încheiate în domeniul drepturilor omului.
- De asemenea, CNCDH încurajează educația în domeniul drepturilor omului.
- Acesta răspunde de întocmirea raportului anual privind lupta împotriva rasismului, astfel cum este menționat la articolul 2 din Legea din 13 iulie 1990.
- Comisia poate, din proprie inițiativă, să atragă atenția autorităților publice cu privire la măsurile pe care le consideră adecvate pentru a încuraja protejarea și promovarea drepturilor omului. Aceasta poate discuta toate aspectele referitoare la o situație de urgență și să facă schimb de informații cu privire la mecanismele care permit abordarea unor astfel de situații.
- Comisia publică avizele și rapoartele pe care le adoptă.

Activitățile desfășurate de CNCDH sunt repartizate în cinci subcomisii: aspecte sociale, aspecte etice; rasismul, antisemitismul, xenofobia, discriminarea și grupurile vulnerabile; instituțiile, justiția, poliția, aspectele legate de migrație; chestiuni europene și internaționale; drept internațional umanitar și acțiuni umanitare.

Adresa:

Commission nationale consultative des droits de l'homme
35 Rue Saint-Dominique, 75007
Paris

Pentru informații suplimentare: <https://www.cncdh.fr>

Mediatorul instituțional: Mediatorul pentru drepturile omului (*Défenseur des droits*)

Mediatorul pentru drepturile omului este o instituție independentă, consacrată în Constituție de la 23 iulie 2008 și instituită prin Legea nr. 2011-33 și Legea ordinară nr. 2011334 din 29 martie 2011.

Sarcini

Mediatorul pentru drepturile omului are următoarele sarcini:

- apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în cadrul relațiilor cu autoritățile,
- apărarea și promovarea interesului superior și a drepturilor copilului,
- combaterea discriminării, interzisă prin lege, și promovarea egalității;
- asigurarea respectării deontologiei de către persoanele care desfășoară activități în domeniul securității.

Mediatorul pentru drepturile omului s-a înființat prin comasarea a patru instituții preexistente: Mediatorul francez, Mediatorul pentru drepturile copiilor, Înalta Autoritate pentru Egalitate și Combaterea Discriminării (HALDE) și Comisia națională pentru deontologie de securitate (CNDS).

Competențe

Mediatorul pentru drepturile omului este autorizat să primească plângeri de la orice persoană fizică sau juridică, inclusiv de la un minor care dorește să invoce protecția drepturilor sale. De asemenea, acesta se poate sesiza din oficiu, în orice situație, într-un caz care se încadrează în sfera sa de competență.

Pentru a îndeplini aceste sarcini, Mediatorul pentru drepturile omului are, pe de o parte, competențe de investigare și anchetă pentru tratarea plângerilor individuale care îi permit să solicite toate documentele necesare, să audieze persoane sau chiar să efectueze verificări la fața locului. Pe de altă parte, Mediatorul pentru drepturile omului poate, de asemenea, să facă propuneri de modificare a legislației sau a reglementărilor și să formuleze recomandări atât autorităților publice, cât și private.

De asemenea, acesta poate adresa recomandări pentru a rezolva dificultățile și încălcările cu privire la care a fost sesizat. Persoanele sau autoritățile respective îl informează cu privire la acțiunile întreprinse ca urmare a recomandărilor sale. În caz contrar, sau în cazul în care consideră că recomandările sale nu au fost puse în aplicare, aceasta poate obliga persoana sau autoritatea în cauză să ia măsurile necesare, într-un interval de timp determinat. În cazul în care nu se dă curs dispozițiilor sale, acesta poate întocmi un raport special adresat persoanei sau autorității în cauză. Raportul respectiv este pus la dispoziția publicului.

De asemenea, acesta poate oferi ajutor în cadrul medierii sau propune un acord amiabil, sau poate ajuta victimele cu întocmirea dosarului și identificarea procedurilor adaptate fiecărei situații.

Mediatorul pentru drepturile omului poate solicita autorității împuternicite să inițieze proceduri disciplinare asupra faptelor de care are cunoștință și pe care le consideră de natură să justifice o sancțiune. Acesta poate, de asemenea, să intervină în proceduri judiciare în sprijinul unui reclamant prin prezentarea de observații scrise sau orale.

Organizare

La sediul Mediatorului pentru drepturile omului din Paris lucrează aproximativ 250 de persoane. În Franța metropolitană și în teritoriile de peste mări, circa 400 de delegați voluntari întâmpină și ajută cetățenii în procesul de apărare a drepturilor lor, le primesc plângerile și răspund la întrebările adresate. Aceștia sunt prezenți în diferite structuri de proximitate, cum ar fi: prefecturi, subprefecturi, centre de justiție și de drept comunitare, puncte de acces la informații de natură juridică, clădiri publice. De asemenea, delegații au înființat linii directe de asistență în instituțiile penitenciare și cooperează cu centrele departamentale pentru persoanele cu handicap.

Mediatorul pentru drepturile omului prezidează reuniunile colegiilor care îl asistă în exercitarea atribuțiilor sale în ceea ce privește „protecția și promovarea drepturilor copilului”, „combaterea discriminării și promovarea egalității”, precum și „deontologia în domeniul securității”.

La propunerea Mediatorului pentru drepturile omului, prim-ministrul numește adjunctii Mediatorului pentru drepturile omului, dintre care:

- Mediatorul pentru drepturile copiilor, vicepreședinte al Colegiului responsabil cu apărarea și promovarea drepturilor copilului;
- un adjunct, vicepreședinte al Colegiului responsabil de deontologia în domeniul securității;
- un adjunct, vicepreședinte al Colegiului responsabil cu lupta împotriva discriminării și promovarea egalității.

Sesizarea Mediatorului pentru drepturile omului

Orice persoană fizică (individ) sau juridică (societate, asociație etc.) poate sesiza instituția în mod direct și gratuit atunci când aceasta:

- consideră că este discriminată;
- constată că un reprezentant al ordinii publice (poliție, jandarmerie, autorități vamale etc.) sau private (un agent de securitate...) nu a respectat normele de conduită;
- are dificultăți în relațiile sale cu un serviciu public (*Caisse d'Allocations Familiales, Pôle Emploi, casa de pensii* ...);

- consideră că drepturile unui copil nu sunt respectate.

Mediatorul pentru drepturile omului poate fi sesizat de către un copil sau un minor cu vârsta de sub 18 de ani, de membrii familiei unui copil sau de reprezentanții săi legali, de serviciile medicale sau sociale, de o asociație al cărei statut apără drepturile copilului, de un parlamentar francez și un deputat francez în Parlamentul European, de o instituție străină care îndeplinește aceleași funcții precum Mediatorul pentru drepturile omului. Acesta poate interveni pentru copiii francezi și străini care locuiesc în Franța și copiii francezi care locuiesc în străinătate, în mai multe domenii de protecție a drepturilor copilului, în special în materie de protecție a copilăriei, sănătății și handicapului, de justiție penală, de adopție și educație pentru toți minorii străini.

Cetățenii își pot adresa plângerea direct Mediatorului pentru drepturile omului:

- Prin [formularul se sesizare online](#)
- Prin poștă gratuită, fără taxe poștale

Adresa:

Défenseur des droits
Libre réponse 71120
75342 Paris Cedex 07

Pentru informații suplimentare: <https://www.defenseurdesdroits.fr/en>

Organisme specializate în drepturile omului

Există și alte organisme specializate active în domeniul drepturilor și libertăților individuale:

Autoritatea de supraveghere a protecției datelor:

Comisia Națională pentru informatică și libertăți (*Commission nationale de l'informatique et des libertés - CNIL*)

CNIL este autoritatea franceză de control pentru protecția datelor cu caracter personal. Acesta își exercită atribuțiile în conformitate cu Legea nr. 78-17 din 6 ianuarie 1978, astfel cum a fost modificată.

Sarcini

Comisia națională pentru informatică și libertăți este o autoritate administrativă independentă. Aceasta are, în special, următoarele sarcini:

- informează toate persoanele vizate și toți operatori cu privire la drepturile și obligațiile lor;
- se asigură că prelucrarea datelor cu caracter personal se efectuează în conformitate cu dispozițiile legii din 6 ianuarie 1978, astfel cum a fost modificată. Astfel, potrivit datelor în cauză, aceasta autorizează prelucrarea, avizează și primește declarațiile de prelucrare a datelor;
- primește reclamații, petiții și plângeri referitoare la prelucrarea datelor cu caracter personal și informează autorii acestora asupra măsurilor luate în acest sens;
- răspunde la solicitările de avize ale autorităților publice și, dacă este cazul, ale instanțelor, și oferă consultanță persoanelor și organismelor care efectuează sau intenționează să efectueze operațiuni de prelucrare automată a datelor cu caracter personal;
- informează fără întârziere procurorul, în conformitate cu [articolul 40 din Codul de procedură penală](#), cu privire la infracțiunile de care are cunoștință și poate prezenta observații în cadrul procedurilor penale;
- printr-o decizie specială, poate să însărcineze unul sau mai mulți dintre membrii săi sau secretarul general, să efectueze sau să dispună efectuarea de către personalul din serviciile sale verificări asupra tuturor operațiilor de prelucrare a datelor și, dacă este cazul, să obțină copii ale tuturor documentelor sau suporturilor de informații relevante pentru îndeplinirea sarcinilor sale;
- este consultată cu privire la orice proiect de lege sau de decret, sau orice dispoziție de proiect de lege sau de decret referitoare la protecția datelor cu caracter personal sau prelucrarea unor astfel de date.

CNIL prezintă în fiecare an Președintelui Republicii și prim-ministrului un raport privind modul în care și-a îndeplinit îndatoririle.

Sesizarea CNIL

Orice persoană se poate adresa CNIL, în caz de dificultate în exercitarea drepturilor sale. Pentru a-și exercita drepturile și libertățile, cetățeanul trebuie mai întâi să se adreseze direct organismelor care dețin datele acestuia. În caz de dificultăți, de răspuns nesatisfăcător sau lipsă a unui răspuns, se poate depune la CNIL o reclamație online pe diverse teme: internet, comerț, muncă, telefonie, servicii bancare și de credit.

Link conex: <https://www.cnil.fr/fr/plaintes>

Adresa:

Commission Nationale de l'Informatique et des Libertés
3 Place de Fontenoy - TSA 80715
75334 PARIS CEDEX 07

Pentru informații suplimentare: <https://www.cnil.fr/>

Controlorul general al centrelor private de libertate

După ratificarea [protocolului opțional](#) la Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 18 decembrie 2002, legiuitorul francez a înființat, prin [Legea nr. 2007-1545 din 30 octombrie 2007](#), un Controlor general al centrelor private de libertate. Aceasta este o autoritate administrativă independentă.

Misiune

Controlorul general se asigură că persoanele private de libertate sunt tratate în mod uman și cu respectarea demnității umane și asigură un echilibru just între respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor private de libertate și considerațiile de ordine publică și de securitate. Acesta este responsabil cu prevenirea oricărei fapte de încălcare a drepturilor lor fundamentale.

În cadrul misiunii sale, Controlorul general se ocupă de condițiile de detenție, de reținere sau de spitalizare, dar și de condițiile de muncă ale personalului și ale diferiților actori, în condițiile în care acestea au un impact inevitabil asupra funcționării unității respective, asupra naturii relațiilor cu persoanele private de libertate. Controlorul general este liber să aleagă instituțiile pe care intenționează să le viziteze, iar vizitele sale pot fi programate (în acest caz, șeful unității este notificat cu câteva zile înainte de vizită) sau inopinate.

Competențe

Controlorul general poate vizita, în orice moment, pe întreg teritoriul Franței, orice loc în care există persoane private de libertate: unități penitenciare, instituții sanitare, instituții aflate sub autoritatea comună a Ministerului Sănătății și a Ministerului Justiției, spații de arest ale poliției și jandarmeriei, spații de detenție vamale, centre și spații de reținere administrativă a străinilor, săli de așteptare în porturi și aeroporturi etc. Controlorul general își exercită controlul asupra implementării practice a procedurilor de expulzare a persoanelor străine la predarea acestora autorităților competente din statul membru de destinație.

Autoritățile în cauză nu pot refuza efectuarea unei vizite decât dacă există situații grave sau motive imperioase legate de siguranța publică, apărarea națională, de dezastre naturale sau perturbări serioase în locul vizitat.

Controlorul general transmite ministrului (miniștrilor) în cauză un raport de inspecție și, ulterior, recomandări care pot fi făcute publice. De asemenea, acesta prezintă anual un raport de activitate președintelui Republicii și Parlamentului, care este pus la dispoziția publicului.

Sesizarea Controlorului general al centrelor private de libertate

Un cetățean poate sesiza Controlorul general al centrelor private de libertate pentru a-l informa cu privire la o situație care, în opinia sa, aduce atingere drepturilor sale fundamentale sau drepturilor fundamentale ale unei persoane private de libertate (sau care a fost recent privată de libertate) și care este legată de condițiile de detenție, de arest, de reținere sau de spitalizare, de organizarea sau funcționarea unui serviciu. Controlorul general al centrelor private de libertate nu poate fi sesizată decât prin poștă, la următoarea adresă:

Controlorul general al centrelor privative de libertate
BP 10301
75921 Paris cedex 19

Persoanele private de libertate, rudele acestora, persoanele din cadrul unității și personalul pot, de asemenea, solicita o întrevvedere cu Controlorul general sau cu unul dintre controlorii care alcătuiesc în mod direct echipa acestuia, în cadrul vizitelor efectuate la unități.

Adresa:

Le Contrôleur général des lieux de privation de liberté
16/18 quai de la Loire
BP 10301
75921 Paris Cedex 19

Pentru informații suplimentare: <https://www.cgjpl.fr>

Alte instituții specializate

- Accesul la justiție: puncte de acces la informații de natură juridică, centre de justiție și de drept comunitare, structuri de acces la justiție

Pentru a facilita accesul cetățenilor la informații cu privire la drepturile lor și la procedurile și organizarea judiciară și pentru a-i sprijini în toate demersurile în vederea exercitării unui drept, Franța a înființat puncte de acces la informații de natură juridică, centre comunitare de justiție și de drept sau chiar structuri de acces la justiție, care sunt instituții judiciare de proximitate care asigură informarea cetățenilor cu privire la drepturile lor și le propun anumite moduri de soluționare a conflictelor pe cale amiabilă.

Anuarul centrelor comunitare de justiție și de drept, al punctelor de acces la informații de natură juridică și al structurilor de acces la justiție:

<http://www.annuaire.justice.gouv.fr/annuaire-12162>

Pentru mai multe informații:

<http://www.vie-publique.fr/decouverte-institutions/justice/fonctionnement/modes-alternatifs/que-sont-maisons-justice-du-droit.html>

■ Ultima actualizare: 09/03/2018

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.